

razdraženi ton njih vsebine dokazuje, kako se je Lao-tsi za stvar zanimal in kako nevarnost je videl v vojski za svoj cilj »wu wei«, pokoj, mir.

Na koncu stoj tu še slika države, kakršna je bila Lao-tsiju ideal: »Majhne dežele majhen narod, če ima tudi orožja samo za deset ljudi, naj niti tega ne uporablja; ljudstvo naj ne umira, in vendar se mu ni treba seliti v tujino; če ima oklepov in orožja, naj se ne sili, da se jih dotika, naj plete vrvi in jih uporablja¹⁾, pa mu bode jed sladka, obleka krasna, bivališče udobno, njegove šege prijetne. Sosednje zemlje se vidijo, glasovi kokoši od tam se slišijo, in vendar doživi ljudstvo visoko starost, ne da bi šlo v drugo deželo, ker je zadovoljno s svojo.«

*

Lao-tsi je spekulativni, Konfucij pa praktični duh kitajskega naroda. Dve obliki intelektualnega življenja reprezentujeta. Toda narod tako pozitiven in utilitaren, kakor so Kitajci, se je naravno poprijel bolj ukov Konfucijevih nego abstraktnih in mističnih meditacij Lao-tsijevih. Najbližji učenci mojstrovi, Liet-tsi, Hon-fei-tsi, Čuang-tsi in Hot-kun-tsi so še ohranili nauke velikega metafizika čiste. Toda pozneje je nerazumljena mistika njegova dala povod k praznoverju, taoizem je propadal čimdalje bolj, dokler ni postal to, kar je danes: sekta bedakov ali pa prekanjencev, ki vzbuja usmiljenje ali pa zaničevanje, kakor v zasmeh mojstrovih besed: »Kar kdo dobro postavi, ne more biti porušeno«.

(Iz češkega rokopisa prevedel K. Schweiger.)

¹⁾ Namreč namesto pisanja. Tudi stari Perzi in Peruanci so upotrebljali vozle na vrvicah namesto pisanja, in še sedaj je to v rabi pri narodih v južnem morju.

Moje gosli.

Prah pokrila je moje gosli,
strune so popokale,
ki so tolikrat vriskale,
tolikrat mi jokale.

Prsti so odreveneli,
ki vodili so mi lok,
v goslih pokopana spita
ples poskočni, sladki jok . . .

Ko dospe polnočna ura,
pa mrliči se zbudé,
v tihi se skrivnostni pesmi
moje gosli oglasé.

Kakor zbor otrok ob grobu,
ki vanj druga devajo,
moje gosli v nočnih urah
zapuščene pevajo . . .

E. Gangl.